Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 8. maja 2025 *

„Predhodno odločanje – Direktiva 2006/114/ES – Zavajajoče in primerjalno oglaševanje – Člen 4(c) – Dovoljeno primerjalno oglaševanje – Spletno mesto, ki ponuja storitev spletne primerjave zavarovalnih ponudb – Primerjava, ki jo opravi tretja oseba prek sistema ocenjevanja ali točkovanja – Člen 2(c) – Opredelitev ‚konkurenta' – Neobstoj"

V zadevi C-697/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I, Nemčija) z odločbo z dne 7. novembra 2023, ki je na Sodišče prispela 17. novembra 2023, v postopku

HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse kraftfahrender Beamter Deutschlands a.G. in Coburg

proti

Check24 Vergleichsportal GmbH,

CHECK24 Vergleichsportal für Kfz-Versicherungen GmbH,

CHECK24 Vergleichsportal für Sachversicherungen GmbH,

CHECK24 Vergleichsportal für Krankenversicherungen GmbH,

CHECK24 Vergleichsportal für Vorsorgeversicherungen GmbH,

CHECK24 Vergleichsportal für Versicherungsprodukte GmbH,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi N. Jääskinen (poročevalec), predsednik senata, A. Arabadjiev in M. Condinanzi, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

* Jezik postopka: nemščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse kraftfahrender Beamter Deutschlands a.G. in Coburg H.-J. Omsels, Rechtsanwalt,

– za Check24 Vergleichsportal GmbH, CHECK24 Vergleichsportal für Kfz-Versicherungen GmbH, CHECK24 Vergleichsportal für Sachversicherungen GmbH, CHECK24 Vergleichsportal für Krankenversicherungen GmbH, CHECK24 Vergleichsportal für Vorsorgeversicherungen GmbH in CHECK24 Vergleichsportal für Versicherungsprodukte GmbH A. Bauer, Rechtsanwalt,

– za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z E. Manzom, avvocato dello Stato,

– za Evropsko komisijo P. Kienapfel in B.-R. Killmann, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4(c) Direktive 2006/114/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju (UL 2006, L 376, str. 21).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse kraftfahrender Beamter Deutschlands a.G. in Coburg (v nadaljevanju: HUK-Coburg) ter družbo Check24 Vergleichsportal GmbH in drugimi (v nadaljevanju skupaj: Check24) v zvezi z zahtevo za opustitev sistema spletne primerjave z ocenjevanjem na spletnem mestu, ki ga upravljajo zadnjenavedene družbe.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 1 Direktive 2006/114 določa:

„Namen te direktive je varstvo trgovcev pred zavajajočim oglaševanjem in nepoštenimi posledicami takega oglaševanja ter določitev pogojev, pod katerimi je primerjalno oglaševanje dovoljeno.“

4 Člen 2(c) te direktive določa:

„V tej direktivi:

[…]

(c) ‚primerjalno oglaševanje' pomeni vsako oglaševanje, ki izrecno ali z nakazovanjem določa identiteto konkurenta ali blaga oziroma storitev, ki jih ponuja konkurent".

5 Člen 4 navedene direktive določa:

„Kar zadeva primerjavo, je primerjalno oglaševanje dovoljeno, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

[…]

(b) primerja blago ali storitve, ki zadovoljujejo iste potrebe ali imajo enak namen;

(c) objektivno primerja eno ali več bistvenih, pomembnih, preverljivih in reprezentativnih lastnosti takega blaga ali storitev, s čemer so mišljene tudi cene;

(d) ne diskreditira ali očrni znamk, trgovskih imen, drugih znakov razlikovanja, blaga, storitev, dejavnosti ali razmer konkurenta;

[…]

(h) ne ustvarja zmede pri trgovcih med oglaševalcem in konkurenti ali med znamkami, trgovskimi imeni, drugimi znaki razlikovanja, blagom ali storitvami oglaševalca in konkurentov."

6 Člen 5 te direktive v odstavku 1 določa:

„Države članice zagotovijo, da so v interesu trgovcev in konkurentov na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za boj proti zavajajočemu oglaševanju in za spoštovanje določb o primerjalnem oglaševanju."

Nemško pravo

7 Člen 6 Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (zakon o preprečevanju nelojalne konkurence) z dne 3. julija 2004 (BGBl. 2004 I, str. 1414) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: UWG), določa:

„(1) Primerjalno oglaševanje je vsako oglaševanje, ki z nakazovanjem ali izrecno določa identiteto konkurenta ali blaga oziroma storitev, ki jih ponuja konkurent.

(2) Vsakdo, ki se ukvarja s primerjalnim oglaševanjem, ravna nepošteno, če se to oglaševanje:

[…]

2. objektivno ne nanaša na eno ali več bistvenih, relevantnih, preverljivih in reprezentativnih značilnosti ali na ceno teh proizvodov ali storitev;

[…]"

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 HUK-Coburg je matična družba velike nemške zavarovalniške skupine, katere hčerinske družbe ponujajo različne vrste zavarovanj, zlasti na področju avtomobilskega zavarovanja.

9 Check24 pa je skupina družb nemškega prava, ki na spletu upravlja primerjalni portal, ki uporabnikom te strani omogoča brezplačno primerjavo različnih proizvodov, med drugim zavarovalnih ponudb. Takšna primerjava se opravi na podlagi vrste meril, zlasti cene, z ocenami, ki se dodelijo različnim zavarovanjem (v nadaljevanju: ocene). To spletno mesto ponuja tudi možnost sklenitve pogodb s ponudniki teh proizvodov.

10 Te storitve primerjave so v različnih zadevnih zavarovalnih panogah načeloma zasnovane po istem modelu. Po vnosu nekaterih referenčnih podatkov, od katerih so nekateri obvezni, drugi pa fakultativni, se prikaže stran z rezultati o zavarovalcu in o želenem proizvodu. Na tej strani je seznam zavarovanj različnih zavarovateljev in kratek pregled informacij v zvezi z njimi, ki se štejejo za bistvene, in sicer ime zavarovatelja in cena zadevnega zavarovanja, pa tudi podrobne informacije o tarifi v obliki ključnih besed. Poleg tega je ocena, ki je izrecno označena kot taka, prikazana v pravokotnem polju, obrobljenem z modro barvo, pod imenom primerjanega zavarovatelja. Ta ocena je je navedena kot številčna vrednost od 1,0 do 4,0, spremljajo pa jo, odvisno od primera, navedbe „odlično“, „prav dobro“, „dobro“ ali „zadostno“, ki so dodeljene vsakemu zavarovatelju. Na vrhu tega seznama je prva ponudba, ki je v večini primerov označena z navedbo „priporočena ponudba glede na najboljše razmerje med kakovostjo in ceno“, ki ji sledi druga ponudba, označena z navedbo „priporočena ponudba glede na najboljšo kakovost“.

11 Naslednje ponudbe so načeloma razvrščene po naraščajočem vrstnem redu cen, vendar lahko stranka s klikom na ustrezne gumbe ustvari tudi drugačno razvrstitev ponudb, in sicer po imenih zadevnih zavarovateljev, razvrščenih po abecednem vrstnem redu, po ocenah, ki so razvrščene po padajočem vrstnem redu, in po ocenah strank, razvrščenih od najboljše do najmanj dobre. Poleg tega, če se uporabnik s kurzorjem računalniške miške dotakne polja z oceno, se odpre pojavno okno z osnovnimi informacijami o tej oceni.

12 Navedena ocena temelji na sistemu točkovanja, ta pa temelji na različnih „ocenjevalnih parametrih“, sestavljenih iz točk, dodeljenih do določene zgornje meje, ki v seštevku dajejo skupno število točk. Ti ocenjevalni parametri in to skupno število točk se razlikujejo glede na vrsto zadevnega zavarovanja. Navedeni ocenjevalni parametri se združujejo v merila oziroma kategorije, ki se razlikujejo glede na zadevne vrste zavarovanja, in so označeni z zeleno ali rumeno kljukico ali rdečim križcem. Na dnu tega pojavnega okna je navedeno, da ti simboli pomenijo „zelo dobro“, „povprečno“ in „podpovprečno/ni zavarovano“.

13 V teh okoliščinah je družba HUK-Coburg leta 2020 pri Landgericht Köln (deželno sodišče v Kölnu, Nemčija) začela postopek zoper družbo Check24, pri čemer je med drugim zatrjevala, da so – kar zadeva avtomobilska zavarovanja – predlagane primerjave na zadevnem spletnem mestu z ocenami v nasprotju s členom 6(2), točka 2, UWG. To sodišče je to razlogovanje potrdilo v sodbi z dne 22. aprila 2020, na podlagi katere je družba Check24 to spletno mesto spremenila, kar zadeva proizvode avtomobilskega zavarovanja, zadevnim potrošnikom pa je dala na voljo dodatne informacije o ocenah. Družba Check24 je nato podobne spremembe izvedla tudi v zvezi z drugimi zavarovalnimi produkti.

14 Družba HUK-Coburg je 26. novembra 2020 pri navedenem sodišču vložila tožbo zoper družbo Check24 Vergleichsportal, ki je zadolžena za dajanje navedenega spletnega mesta na voljo potrošnikom. Na predlog družbe HUK-Coburg je isto sodišče s sklepom z dne 22. marca 2021 zadevo odstopilo Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I, Nemčija), ki je predložitveno sodišče. Družba HUK-Coburg je vložila opustitveni in odškodninski zahtevek, ki se je nanašal na konkretne oblike kršitve, med drugim na prikaz ocen na straneh z zadetki, vendar tudi v povezavi z ustreznimi informacijami prek pojavnih oken. V zvezi s tem je trdila, da takšne

ocene pomenijo nedovoljeno primerjalno oglaševanje v skladu z nacionalnim pravom, ker jih je treba šteti za vrednostne sodbe, ki ne morejo biti predmet primerjalnega oglaševanja, saj odsevajo izkrivljeno objektivnost in so lahko za potrošnika zelo zavajajoče.

15 Družba HUK-Coburg je 20. septembra 2021 to tožbo razširila na družbo Check24. Natančneje, družba HUK-Coburg je od družbe CHECK24 Vergleichsportal für Sachversicherungen GmbH zahtevala, naj preneha ponujati sisteme zavarovanja stanovanjskih premičnin in zavarovanja stroškov pravnega postopka, razvrščene glede na njihove cene in ocene strank.

16 Predložitveno sodišče meni, da je odgovor na vprašanje, ali člen 6(2), točka 2, UWG na splošno prepoveduje primerjavo na podlagi ocen, kakršna je ta v sporu, o katerem odloča, odvisen od razlage člena 4(c) Direktive 2006/114.

17 Najprej, to sodišče meni, da je ocena številka, ki sama po sebi potrošniku ne zagotavlja informacije o primerjanem izdelku, ki bi bila dovolj pomembna, da bi vplivala na odločitev o nakupu, tako da ta ocena ni značilnost proizvoda v smislu člena 4(c) Direktive 2006/114.

18 Dalje, ugotavlja, da je dodeljevanje točk ali ocen subjektivno dejanje, medtem ko ta določba izrecno zahteva objektivno primerjavo. Po njegovem mnenju se taka objektivnost zahteva poleg preverljivosti in mora torej imeti samostojen, od nje neodvisen pomen.

19 Poleg tega predložitveno sodišče poudarja, da Direktiva 2006/114 načeloma pozitivno obravnava primerjalno oglaševanje z vidika konkurence in politike varstva potrošnikov ter da je njen namen zgolj varstvo potrošnikov in konkurentov pred morebitnimi neugodnostmi tega oglaševanja. V teh okoliščinah je treba po mnenju tega sodišča pogoje, določene v členu 4(c) Direktive 2006/114, razlagati široko.

20 Nazadnje, navedeno sodišče meni, da sistem ocenjevanja oziroma točkovanja omogoča strnjeno primerjavo številnih meril in lahko torej potrošniku pomaga pri kompleksnih nakupih.

21 V teh okoliščinah je Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 4(c) Direktive [2006/114] razlagati tako, da so lahko pogoji za dovoljeno primerjalno oglaševanje iz tega člena izpolnjeni tudi, če se primerjava izvaja z uporabo sistema ocenjevanja oziroma točkovanja?“

Vprašanje za predhodno odločanje

22 Najprej je treba spomniti, da je naloga Sodišča v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, uvedenega s členom 267 PDEU, nacionalnemu sodišču dati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. S tega vidika mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena. Naloga Sodišča je namreč razložiti vse določbe prava Unije, ki jih nacionalna sodišča potrebujejo za odločanje o sporih, ki so jim predloženi, tudi če te določbe niso izrecno navedene v vprašanjih, ki mu jih ta sodišča postavijo (sodba z dne 7. novembra 2019, K. H. K. (Zamrznitev bančnih računov), C-555/18, EU:C:2019:937, točka 28 in navedena sodna praksa).

23 Posledično, čeprav se postavljeno vprašanje formalno nanaša na razlago člena 4(c) Direktive 2006/114, zlasti na vprašanje, ali so lahko pogoji za dovoljeno primerjalno oglaševanje izpolnjeni tudi, kadar se primerjava opravi z uporabo sistema ocenjevanja ali točkovanja, to Sodišča ne ovira, da poda vse elemente razlage prava Unije, ki bi lahko koristili pri odločanju o zadevi v glavni stvari. V zvezi s tem mora Sodišče iz vseh elementov, ki jih je predložilo nacionalno sodišče, in zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe izluščiti elemente tega prava, ki jih je treba razložiti ob upoštevanju predmeta spora v postopku v glavni stvari (sodba z dne 7. novembra 2019, K. H. K. (Zamrznitev bančnih računov), C-555/18, EU:C:2019:937, točka 29 in navedena sodna praksa).

24 V obravnavani zadevi je treba ob upoštevanju elementov, ki izhajajo iz predloga za sprejetje predhodne odločbe, preučiti, ali je mogoče storitev spletne primerjave zavarovalnih produktov, ki jo zagotavlja podjetje, šteti za „primerjalno oglaševanje“ v smislu člena 2(c) Direktive 2006/114, in če je tako, ali takšna oblika oglaševanja izpolnjuje merila zakonitosti, ki so določena v tej direktivi.

25 V tem členu 2(c) je „primerjalno oglaševanje“ opredeljeno kot „vsako oglaševanje, ki izrecno ali z nakazovanjem določa identiteto konkurenta ali blaga oziroma storitev, ki jih ponuja konkurent“.

26 V zvezi s tem je Sodišče že pojasnilo, da je posebni element pojma primerjalnega oglaševanja določitev identitete konkurenta oglaševalca ali blaga in storitev, ki jih ta ponuja (sodbi z dne 19. aprila 2007, De Landtsheer Emmanuel, C-381/05, EU:C:2007:230, točka 27, in z dne 18. novembra 2010, Lidl, C-159/09, EU:C:2010:696, točka 30).

27 Zato je, kot je pravilno poudarila Evropska komisija, v obravnavanem primeru torej odločilno, ali je skupino družb, ki ponujajo storitve spletne primerjave zavarovalnih produktov, mogoče opredeliti kot „konkurenta“ zavarovalniške skupine v smislu tega člena 2(c) Direktive 2006/114.

28 Iz tega sledi, da mora biti oglaševalec, in sicer družba Check24, konkurent družbe HUK-Coburg, da bi se izpodbijana praksa štela za primerjalno oglaševanje v smislu tega člena 2(c) in da bi torej lahko spadala na področje uporabe te direktive, kar mora preučiti predložitveno sodišče.

29 V zvezi s tem je treba poudariti, da niti ta določba niti nobene druge določbe navedene direktive ne vsebujejo opredelitve pojma „konkurent“.

30 V zvezi s tem pojmom „konkurent“ je treba opozoriti, da je Sodišče že pojasnilo, da značilnost konkurenčnih podjetij, na katero se nanaša pojem primerjalnega oglaševanja, po definiciji temelji na zamenljivosti blaga ali storitev, ki jih ta podjetja ponujajo na trgu (sodbi z dne 19. aprila 2007, De Landtsheer Emmanuel, C-381/05, EU:C:2007:230, točka 28, in z dne 18. novembra 2010, Lidl, C-159/09, EU:C:2010:696, točka 30).

31 To je razlog, zaradi katerega člen 4(b) Direktive 2006/114 za to, da je primerjalno oglaševanje dovoljeno, določa pogoj, da se s tem oglaševanjem primerja blago ali storitve, ki zadovoljujejo iste potrebe ali imajo enak namen (glej v tem smislu sodbo z dne 19. januarja 2007, De Landtsheer Emmanuel, C-381/05, EU:C:2007:230, točka 29).

32 Poleg tega, kot je Sodišče že presodilo, dejstvo, da proizvodi v neki meri zadovoljujejo iste potrebe, omogoča sklepanje o določeni stopnji zamenljivosti med njimi (sodbi z dne 19. aprila 2007, De Landtsheer Emmanuel, C-381/05, EU:C:2007:230, točka 30, in z dne 18. novembra 2010, Lidl, C-159/09, EU:C:2010:696, točka 32).

33 Nazadnje, konkretna presoja te stopnje zamenljivosti, za katero so pristojna nacionalna sodišča in ki mora biti opravljena ob upoštevanju ciljev Direktive 2006/114 in načel, ki so bila postavljena v sodni praksi Sodišča, predpostavlja preučitev meril, ki omogočajo sklepanje o obstoju konkurenčnega razmerja med vsaj delom ponudbe proizvodov, ki jih ponujajo zadevna podjetja (glej v zvezi s tem sodbo z dne 19. januarja 2007, De Landtsheer Emmanuel, C-381/05, EU:C:2007:230, točka 33).

34 V obravnavanem primeru mora – glede na zgornje preudarke – preizkus obstoja konkurenčnega odnosa med družbama Check24 in HUK-Coburg, ki ga mora opraviti predložitveno sodišče, temeljiti na analizi morebitne zamenljivosti storitev, ki jih ponujajo stranke v postopku v glavni stvari, da se ugotovi, ali te delujejo na istem trgu.

35 V zvezi s tem je iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, razvidno, da medtem ko družba HUK-Coburg svojim strankam ponuja zavarovalne storitve na različnih področjih, družba Check24 teh storitev ne ponuja sama, ampak se omejuje na spletno primerjavo različnih zavarovalnih storitev, ki jih ponujajo zavarovalnice, prek sistema ocenjevanja ali točkovanja in, odvisno od primera, na to, da kot posrednica ponudi možnost sklepanja pogodb z zavarovalnicami, ki zagotavljajo primerjane storitve.

36 Ker je torej iz tega spisa razvidno, da družba Check24 opravlja storitev spletne primerjave zavarovalnih storitev in sama ni zavarovalnica, ne more zagotavljati takih storitev ali razpolagati z njimi, niti takrat, ko zgolj kot posrednica omogoča sklepanje pogodb med strankami in ponudniki zavarovalnih produktov.

37 Zato se zdi – kar mora podrobneje preveriti predložitveno sodišče – da zavarovalniška skupina, kot je HUK-Coburg, in skupina družb, ki zagotavljajo storitve spletne primerjave zavarovalnih produktov, kot je Check24, ponujata storitve, ki niso zamenljive, in torej delujeta na različnih trgih storitev.

38 Iz tega sledi, da s pojmom „primerjalno oglaševanje“ v smislu člena 2(c) Direktive 2006/114 niso zajete storitve spletne primerjave zavarovalnih proizvodov, ki jih opravlja podjetje, v katerih niso opredeljeni niti konkurent tega podjetja niti blago ali storitve, ki jih tak konkurent ponuja.

39 Glede na vse zgornje preudarke je treba predložitvenemu sodišču odgovoriti, da je treba člen 2(c) Direktive 2006/114 razlagati tako, da s pojmom „primerjalno oglaševanje“ iz te določbe ni zajeta storitev spletne primerjave proizvodov ali storitev, ki jo opravlja podjetje, ki ni „konkurent“ v smislu te določbe, torej ki samo ne ponuja proizvodov ali storitev, ki jih primerja, in ki zato deluje na trgu ločenih proizvodov ali storitev. Enako velja, kadar to podjetje deluje kot posrednik in potrošnikom omogoča sklepanje pogodb s podjetji, ki ponujajo zadevne proizvode ali storitve, ne da bi samo delovalo na trgu teh proizvodov ali storitev.

Stroški

40 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

Člen 2(c) Direktive 2006/114/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju

je treba razlagati tako, da

s pojmom „primerjalno oglaševanje“ iz te določbe ni zajeta storitev spletne primerjave proizvodov ali storitev, ki jo opravlja podjetje, ki ni „konkurent“ v smislu te določbe, torej ki samo ne ponuja proizvodov ali storitev, ki jih primerja, in ki zato deluje na trgu ločenih proizvodov ali storitev. Enako velja, kadar to podjetje deluje kot posrednik in potrošnikom omogoča sklepanje pogodb s podjetji, ki ponujajo zadevne proizvode ali storitve, ne da bi samo delovalo na trgu teh proizvodov ali storitev.

Podpisi